

ISSN: 3060-4613

MAKTABGACHA
VA MAKTAB
TA'LIMI VAZIRLIGI

O'zbekiston
Milliy Pedagogika
Universiteti

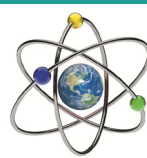
№1(2)
2026

- 13.00.00 Pedagogika fanlari
- 13.00.01 Pedagogika nazariyasi. Pedagogik ta'limotlar tarixi
- 13.00.02 Ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi (sohalar bo'yicha)
- 13.00.03 Maxsus pedagogika
- 13.00.04 Jismoniy tarbiya va sport mashg'ulotlari nazariyasi va metodikasi
- 13.00.05 Kasb-hunar ta'limi nazariyasi va metodikasi
- 13.00.06 Elektron ta'lim nazariyasi va metodikasi (ta'lim sohaları va bosqichlari bo'yicha)
- 13.00.07 Ta'limda menejment
- 13.00.08 Maktabgacha ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi
- 13.00.09 Ijtimoiy pedagogika
- 07.00.00 Tarix fanlari
- 19.00.00 Psixologiya fanlari
- 01.00.00 Fizika-matematika fanlari
- 02.00.00 Kimyo fanlari
- 03.00.00 Biologiya fanlari
- 09.00.00 Falsafa fanlari
- 10.00.00 Filologiya fanlari
- 11.00.00 Geografiya fanlari

M

MAKTABGACHA VA MAKTAB TA'LIMI

Pedagogika, psixologiya fanlariga ixtisoslashgan ilmiy jurnal

MAKTABGACHA VA MAKTAB TA'LIMI

Elektron nashr. 312 sahifa,
20-yanvar, 2026-yil.

BOSH MUHARRIR:

Karimova E'zoza Gapirjanovna – O'zbekiston Respublikasi Maktabgacha va maktab ta'limi vaziri

BOSH MUHARRIR O'RINBOSARI:

Ibragimova Gulsanam Ne'matovna – Pedagogika fanlari doktori, professor

TAHRIRIYAT KENGASHI A'ZOLARI

Ibragimov X.I. – pedagogika fanlari doktori, akademik
Shoumarov G'.B. – psixologiya fanlari doktori, akademik
Qirg'izboyev A.K. – Tarix fanlari doktori, professor
Jamoldinova O.R. – pedagogika fanlari doktori, professor
Sharipov Sh.S. – pedagogika fanlari doktori, professor
Shermuhhammadov B.Sh. – pedagogika fanlari doktori, professor
Ma'murov B.B. – pedagogika fanlari doktori, professor
Madraximova F.R. – pedagogika fanlari doktori, professor
Kalonov M.B. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Nabiyev D.X. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Qo'ldoshev Q. M. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Ikramxanova F.I. – filologiya fanlari doktori, professor
Ismagilova F.S. – psixologiya fanlari doktori, professor (Rossiya)
Stoyuxina N.Yu. – psixologiya fanlari nomzodi, dotsent (Rossiya)
Magauova A.S. – pedagogika fanlari doktori, professor (Qozog'iston)
Rejep O'zyurek – psixologiya fanlari doktori, professor (Turkiya)
Woosyu Cha – Koreya milliy ta'lim universiteti rektori (Koreya)
Polonnikov A.A. – psixologiya fanlari nomzodi, dotsent (Belarus)
Mizayeva F. O. – Pedagogika fanlari doktori, dotsent
Baybayeva M.X. – pedagogika fanlari doktori, professor
Muxsiyeva A.T. – pedagogika fanlari doktori, professor
Aliyev B. – falsafa fanlari doktori, professor
Abdullayeva N. Sh. – Pedagogika fanlari doktori (DSc), professor
G'afurov D. O. – falsafa fanlari doktori (Phd)
Shomurodov R.T. – iqtisodiyot fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Mirzayeva F. O. – pedagogika fanlari doktori (DSc), dotsent
Jalilova S.X. – psixologiya fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Bafayev M.M. – psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Usmonova D.I. – Samarqand iqtisodiyot va servis instituti dotsenti
Saifnazarov I. – falsafa fanlari doktori, professor
Nematov Sh.E. – pedagogika fanlari nomzodi (PhD)
Tillashayxova X.A. – psixologiya fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Yuldasheva F.I. – pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Doniyorov S. M. – "Yangi O'zbekiston" va "Pravda Vostoka" gazetalari tahririyati DM bosh muharriri, O'zbekiston Respublikasida xizmat ko'rsatgan jurnalist, filologiya fanlari nomzodi (PhD)
Yuldasheva D.B. – filologiya fanlari bo'yicha falsafa (PhD) doktori, dotsent
Tangriyev A. T. – Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti kafedra professori
Ashurov R. R. – psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Panjiyev M. A. – Qashqadaryo viloyati Maktabgacha va maktab ta'limi boshqarmasi boshlig'ining birinchi o'rinbosari
Xudayberganov N. A. – Xorazm Ma'mun akademiyasi Tabiiy fanlar bo'limining katta ilmiy xodimi, biologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Vaxobov Anvar Abdusattor o'g'li – Pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori, dotsent

Muassis: "Tadbirkor va ishbilarmon" MChJ

Hamkorlarimiz: O'zbekiston Respublikasi Maktabgacha va maktab ta'limi vazirligi, O'zbekiston milliy pedagogika universiteti

EDITOR-IN-CHIEF:

Karimova E'zoza Gapirzhanovna – Minister of Perschool and School Education of the Republic of Uzbekistan

DEPUTY EDITOR-IN-CHIEF:

Ibragimova Gulsanam Ne'matovna – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

EDITORIAL BOARD MEMBERS:

Ibragimov X.I. – Doctor of Pedagogical Sciences, Academician

Shoumarov G'. B. – Doctor of Psychological Sciences, Academician

Qirg'izboyev A. K. – Doctor of Historical Sciences, Professor

Jamoldinova O.R. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Sharipov Sh.S. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Shermuhhammadov B.Sh. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Ma'murov B.B. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Madraximova F.R. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Kalonov M.B. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Nabiyev D.X. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Koldoshev K. M. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Ikramxanova F.I. – Doctor of Philological Sciences, Professor

Ismagilova F.S. – Doctor of Psychological Sciences, Professor (Russia)

Stoyuxina N.Yu. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor (Russia)

Magauova A.S. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor (Kazakhstan)

Rejep O'zyurek – Doctor of Psychological Sciences, Professor (Turkey)

Wookyu Cha – President of the National University of Education, Korea (South Korea)

Polonnikov A.A. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor (Belarus)

Mizayeva F. O. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Baybayeva M.X. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Muxsiyeva A.T. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Aliyev B. – Doctor of philosophy, professor

Abdullayeva N. Sh. – Doctor of Pedagogical Sciences (DSc), Professor

Gafurov D. O. – Doctor of Philosophy (PhD)

Shomurodov R.T. – Candidate of Economic Sciences (PhD), Associate Professor

Mirzayeva F. O. – Doctor of Pedagogical Sciences (DSc), Associate Professor

Jalilova S.X. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Bafayev M.M. – Doctor of Philosophy in Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Usmonova D.I. – Associate Professor, Samarkand Institute of Economics and Service

Saifnazarov I. – Doctor of philosophy, professor

Nematov Sh.E. – Candidate of Pedagogical Sciences (PhD)

Tillashayxova X.A. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Yuldasheva F.I. – Doctor of Philosophy in Pedagogical Sciences (PhD), Associate Professor

Doniyorov S. M. – Editor-in-Chief of the Editorial Board of the newspapers "Yangi Uzbekiston" and "Pravda Vostoka", Honored Journalist of the Republic of Uzbekistan, Candidate of Philological Sciences (PhD)

Yuldasheva D.B. – Doctor of Philosophy (PhD) in Philological Sciences, Associate Professor

Tangriyev A.T. – is a professor of Tashkent State University of Economics

Ashurov R. R. – Doctor of Philosophy (PhD) in Psychology, Associate Professor

Panjiyev M. A. – First Deputy Head of the Department of Preschool and School Education of the Kashkadarya Region

Khudaiberganov N. A. – Senior Researcher of the Department of Natural Sciences of the Khorezm Mamun

Academy, Doctor of Philosophy (PhD) in Biological Sciences

Vakhobov Anvar Abdusattor oglu – Doctor of Philosophy in Pedagogical Sciences, Associate Professor

"Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali O'zbekiston Respublikasi Oliy attestatsiya komissiyasining quyidagi qarorlariga asosan pedagogika va psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD) hamda fan doktori (DSc) ilmiy darajasiga talabgorlarning dissertatsiyalaridagi asosiy ilmiy natijalarni chop etish uchun milliy ilmiy nashrlar ro'yxatiga kiritilgan:

Pedagogika fanlari bo'yicha: OAK Kengashi tavsiyasi (26.08.2024-y., №11-05-4381/01) asosida:

- Ekspert kengashi (29.10.2024-y., №10)
- Rayosat qarori (31.10.2024-y., №363/5)

Psixologiya fanlari bo'yicha: Toshkent davlat pedagogika universiteti murojaatiga asosan OAK tavsiyasi (24.04.2025-y., №11-05-2566/01):

- Ekspert kengashi (25.05.2025-y., №10)
- Rayosat qarori (08.05.2025-y., №370/5)

"Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali

26.09.2023-yildan

O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Administratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan **№C-5669363** reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.

Litsenziya raqami: **№136361**

MUNDARIJA

Maktabga tayyorlov guruhi tarbiyalanuvchilarini maktab ta'limiga tayyorligini aniqlash	16
<i>Akramova Dildora Ergashboy qizi</i>	
Bola tarbiyasida o'yinning ahamiyati	21
<i>Choriyeva Durdona Anvarovna, O'ktamova Nasiba Ravshan qizi</i>	
O'quvchilarning loyiha-tadqiqot faoliyatini tashkil etishning ilmiy asoslari	25
<i>Sobirova Nilufar Azimboy qizi</i>	
Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida pedagogik jarayonni tashkil etish	29
<i>Choriyeva Durdona Anvarovna, Ko'zibayeva Nasiba O'tkir qizi</i>	
Maktabgacha yoshdagi bolalarda sensor tarbiyani rivojlantirish texnologiyalari	32
<i>Choriyeva Durdona Anvarovna, Allaberdiyeva Mardona O'tkirbek qizi</i>	
Maktabgacha ta'lim yoshidagi bolalarni jismoniy tarbiyalash mazmuni va vazifalari.....	37
<i>Choriyeva Durdona Anvarovna, Mirsharfova Shahinabegim Saidabbos qizi</i>	
Gandbolchi sportchilarni jismoniy tayyorgarligida harakatli o'yinlarning tarbiyaviy rivojlantiruvchi vazifalari	41
<i>Ibodullayeva Munira Atabek qizi</i>	
Boshlang'ich sinflarda dars samaradorligini oshirishda noan'anaviy usullardan foydalanish samaradorligi.....	44
<i>Yusufaliyeva Gulnora Abduraxmonovna</i>	
Modern Requirements for a Teacher's Pedagogical Skills in the Context of Digital Transformation in Education.....	49
<i>Abira Bakhramova</i>	
Ta'lim muassasalarida o'smir yoshlarning ijtimoiylashuv jarayonini samarali tashkil etishga yordam beruvchi pedagogik omillar va shart-sharoitlar	54
<i>Artikova Gulnoza Xasanovna</i>	
Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida iqtisodiy tarbiya berishning nazariy-pedagogik asoslari	57
<i>Mamadaliyeva Nilufar Bahodirovna</i>	
Kognitiv lingvistika va konseptologiya masalalari	60
<i>Meyliqulova Manzura Abdullayevna</i>	
Developing Law Students' Writing Competence Through the IRAC Method in Legal English Classes: A Comprehensive Study at TSUL.....	63
<i>Noila Mustafoeva</i>	
Tarixiy obidalarining restavratsiya jarayonlarining o'rganilish tarixi	67
<i>Ochilov Davron Bahodir o'g'li</i>	
Oliy ta'limda baholash jarayonini avtomatlashtirishda sun'iy intellekt texnologiyalarining qo'llanishi.....	72
<i>Ovxunov Iqboljon Abdunabiyevich, Mamadaliyeva Kamolaxon Xayrullo qizi</i>	
Tabiiy yorug'lik va barqaror energiya manbalarini integratsiyalashgan mini home loyihasi.....	76
<i>Djuraboyev Maqsudbek Karimbek o'g'li, Qodirjonov Oyatillo Abdulboqi o'g'li</i>	
Talabalarning tarixiy tafakkurini rivojlantirishda madaniy meros vositalarining pedagogik ahamiyati.....	80
<i>Rajabova Matluba Toshkentboy qizi</i>	
Maktabgacha ta'lim tashkiloti tarbiyachilarining umummadaniy kompetensiyalarini rivojlantirish texnologiyalari.....	83
<i>Saidova Nigora Olimovna, Jo'rayeva Nilufar Rustamjon qizi</i>	
Raqamli kommunikatsiyalarni o'smirlar shaxsiyatining rivojlanishiga ta'siri	86
<i>Shomurotova Nigoraxon Nabijonovna</i>	
Talabalarning chizma geometriya fanini mustaqil bilish faoliyatiga oid kompetensiyalarini "Visio" dasturi vositasida rivojlantirish metodikasi	90
<i>Tashimov Nurlan Erpolatovich</i>	

Shaxslararo munosabatlar – ijtimoiy pedagogik muammo sifatida.....	94
Uralova Muxabbat Sanjar qizi	
O'zbek tili darslarida raqamli ta'lim vositalaridan foydalanish tajribasi	98
Yuldasheva Dilnoza Bekmurodovna	
Психологическая готовность разведенных людей к вступлению в новый брак и приоритеты при выборе партнера.....	101
Саидвалиева Шодия Рихсихужа кизи	
Воспитание любви к прекрасному у дошкольников в развивающей предметно-пространственной среде: теоретико-методический аспект.....	107
Терехова Ольга Евгеньевна, Темирова Барно Кёмхоновна	
Методика формирования наблюдательности у детей 6–7 лет в процессе целенаправленных прогулок-наблюдений.....	111
Терехова Ольга Евгеньевна, Шокиржоновна Мохира Илхомжон кизи	
Bo'lajak tarbiyachilarni kasbiy pedagogik faoliyatga tayyorlash texnologiyalari	115
Artikbayeva Aziza Abror qizi	
Zamonaviy darslarda guruhlarda ishlash metodikasi	118
Berdiyeva Lobar Norqobulovna	
Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida faol rivojlantiruvchi muhitni tashkil etishda STEAM ta'lim texnologiyasidan foydalanish.....	120
Esanova Maysara Umirovna	
Logopediyada axborot texnologiyalarini qo'llash metodlari	124
Feruza Yusupova Akildjanovna	
Axborot texnologiyalarining ta'lim jarayonidagi o'rni va rivojlanish bosqichlari.....	130
Qodirov Farrux Ergash o'g'li, Allanazarova Anora Muxobir qizi	
Bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarining ilmiy-ijodiy kompetentsiyalarini rivojlantirish	134
Umarov Xusniddin	
Bo'lajak talabalarining individual yondashuv asosida kasbiy-ijodiy ko'nikmalarini rivojlantirish	138
Arslonova Gulsora Kurbonovna	
Ona tili darslarida til kompetentsiyasini kognitiv-semantik yondashuv asosida shakllantirish	142
Mo'minova Go'zalxon G'ulamjanovna	
Bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarining ijodiy tafakkurini rivojlantirishning pedagogik shart-sharoitlari	147
Maxliyo Turotova Erkin qizi	
Talabalarining kreativligini musiqiy-nazariy fanlar vositasida oshirish samaradorligi	153
Urinova Sabina Shuxrat qizi	
Imijning ijtimoiy-psixologik fenomen sifatida talqini	160
Jo'rayeva Sohibjamol Norqobilovna	
Inklyuziv kompetensiya tushunchasining ilmiy-nazariy asoslari	163
Abdubannobova Mahliyo Abdurashid qizi	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarining ijtimoiy-emotsional kompetentsiyalarini rivojlantirish texnologiyalari	167
Abdurasulova Dilnoza Abdug'ani qizi	
Muxammas (taxmis) janrining o'zbek she'riyatidagi tarixiy taraqqiyoti va zamonaviy poetik talqinlari	170
Avazova Sitara	
Maktabgacha ta'lim tashkiloti va ota-onalar hamkorligining asosiy shakllari.....	173
Babayeva Dono Razzakovna, Erkinova Madinabonu Otabek qizi, Xolmatova O'g'li Tojiddin qizi	
Yangi taraqqiyot davrida talaba-yoshlarni oilaviy hayotga tayyorlashning ijtimoiy-pedagogik muammo sifatida	177
Botirova Zohida Doniyor qizi	
Logoritmikada sportga asoslangan o'yinlar	180
Dilfuza Ochilova Zayniddinovna	
Jismoniy tarbiyaning o'quvchilarning kognitiv rivojlanishiga ta'siri (Andijon shahridagi Prezident maktabi tajribasi asosida).....	184
Ibragimov Shuhratbek Iminjonovich	

Bolajak tarbiyachilarni tarbiyaviy faoliyatga tayyorlashda integrativ yondashuvning zaruriyati	188
Karimova Feruzaxon Zakirovna	
Effective Techniques of Teaching Foreign Language Classes: a Sample of The 4CS Method	191
Khaitmuratova Zarina Sobirdjanovna	
Maktabgacha yoshdagi bolalarni intellektual imkoniyatlarini tabiat bilan tanishtirish orqali shakllantirish ..	193
Maxmudova Durdona Mirkarimovna	
O'quvchilarning kasbiy ma'naviy dunyoqarashini shakllantirishning pedagogik xususiyatlari	196
Mutallibjonov Ma'rufjon	
Maktabgacha yoshdagi bolalarni kun tartibini to'g'ri tashkil etish	200
Muxtorova Mohira Ma'rufjon qizi	
Aksiologik yondashuv asosida altruistik ko'nikmalarni shakllantirish jarayonida ijtimoiy faoliyatni amalga oshirish	204
Norboyeva Moxigul Shavkat qizi	
O'smirlarda agressiv xulq-atvorini psixologik o'rganishning o'ziga xos xususiyatlari	207
Norqulova Dildora Shavkat qizi	
Raqamlashtirish jarayonida bo'lajak muhandislarni ishlab chiqarish-texnologik faoliyatiga tayyorlashning dasturiy-metodik ta'minoti	211
Nurov O'tkir Xudoyberdiyevich	
Zamonaviy pedagogik texnologiyalarni amaliyotga joriy etilish	214
O'roqova Zilola Salomovna	
Pedagogika ta'lim yo'nalishi talabalarida amaliy tayyorgarlik tushunchasi va uning mazmun-mohiyati	217
Qaramanov Obid Xudayberdiyevich	
Pedagoglar uchun sun'iy intellekt asosidagi shaxsiylashtirilgan ta'lim imkoniyatlari	221
Qarshiyev Jamshid Murotaliyevich	
Talabalarda psixologik moslashuvchanlikda refleksiya mohiyati va kognitiv qobiliyatni rivojlantirish samaradorligi	226
Ravshanova Nargiza Norboyevna	
Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida integrallashgan mashg'ulotlarni tashkil etish	230
S. Irisova	
Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida marketing faoliyatini tizimli tashkil etishning nazariy asoslari	233
Sadikova Dilafuz Xusanovna, Qo'chqorova Munisa Anvar qizi	
Maktabgacha yoshdagi bolalarning dialogik nutqini xalq ertaklari asosida rivojlantirish	237
Seitmuratova Venera Jumamuratovna, Abduraufova Muxayyo Xabibullo qizi	
Bolalarni maktabga tayyorlashda psixologik yondashuv	241
Seitmuratova Venera Jumamuratovna, Sanoqulova Gulasal Nurillo qizi	
Sun'iy intellektni tibbiy oliy ta'lim o'quv dasturlarini ishlab chiqishda qo'llash: innovatsion yondashuvlar va tajribalar	246
Toxirova Farida Olimjonovna	
Talabalarni estetik tarbiyalashda milliy xalq o'yinlaridan foydalanish modeli	251
Usarov Murodjon Mamarasul o'g'li	
Xalqaro kimyo olimpiadalariga o'quvchilarni tayyorlashda xalqaro baholash tadqiqotlariga asoslangan kreativ topshiriqlar va fanlararo integratsiyadan foydalanish metodikasi	254
Usmanov Baxtiyor Xabibullayevich	
Xoja (Sayyid Poshshoxoja ibn Abdulvahhobxo'ja) va uning asarlarining o'zbek nasridagi o'rni va ahamiyati	258
Valijonova Mahzunabonu	
Maktabgacha ta'lim tashkilotlari boshqaruvida diversifikatsiya: tizimli yondashuv va rivojlanish strategiyalari	261
Xakimova Sevara Shavkat qizi	
STEAM texnologiyasini nodavlat ta'lim tashkilotlarida ommalashtirishning ijobiy tomonlari	264
Xalokova Maksudaxon Ergashevna, Melnikova Zaynura	
Muhammad Sodik Qoshg'ariy asarlarida ma'naviy-axloqiy tarbiya nazariyasi	267
Moxira Niyozqulova Nuraliyevna	

Sun'iy intellekt texnologiyalari asosida bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarining ona tili fanini o'qitish kompetentligini rivojlantirish metodikasi (AQSh tajribasi).....	270
Olimjonova Dilnavoz Maribjon qizi	
Xalqaro baholash dasturlari mohiyati va ahamiyati	274
Vohidova Ibodat Hurmatullayevna	
Maktabgacha ta'lim tashkilotlari ta'lim-tarbiya jarayonida shaxsga yo'naltirilgan yondashuv	277
Xujamiyarov Sa'dullo Choriyevich	
Davlat-xususiy sheriklik asosidagi nodavlat maktabgacha ta'lim tashkilotlarida jamoatchilik nazorati samaradorligini oshirish mexanizmlarini takomillashtirish.....	281
Xusanova Dilraxon Botiraliyevna	
Talabalarning jismoniy tayyorgarligida suzish mashg'ulotlarining ta'siri	285
Zuxriddin Nasibovich Boboshev	
Bo'lajak o'qituvchilarni milliy-ma'naviy qadryatlar asosida tayyorlashning o'ziga xos xususiyatlari	289
Abdullayev Muxammadimin Egamberdiyevich, Dadabayev Akramjon Askaraliyevich	
Использование чат-ботов в образовательном процессе	294
Мадаминова Наргизахон Жахонгир кизи	
Формирование гендерной культуры детей старшего дошкольного возраста в контексте государственной стратегии Узбекистана	298
Намазбаева Лола Закировна, Тиллабаева Малика Хабибуллаевна	
STEAM технологии в дошкольном образовании	302
Садикова Дилафруз Хусановна	
Системная модель социально-эмоционального обучения в Узбекистане: интеграция подходов, основанных на школьном образовании и партнерстве семьи и школы	307
Санакулова Нигора	

BO'LAJAK TALABALARNING INDIVIDUAL YONDASHUV ASOSIDA KASBIY- IJODIY KO'NIKMALARINI RIVOJLANTIRISH

Arslonova Gulsora Kurbonovna

Toshkent Amaliy fanlar universiteti

Maktabgacha ta'lim metodikasi kafedra o'qituvchisi

Annotatsiya: Mazkur maqolada talabalarning kasbiy-ijodiy ko'nikmalarini shakllantirishda tizimli yondashuvning nazariy asoslari, uning tamoyillari va amaliy tatbiqi yoritilgan. Shuningdek, o'quv jarayonida tizimli yondashuv orqali kasbiy ijodiy kompetensiyalarni shakllantirish texnologiyalari tahlil qilinadi. Tajriba natijalariga tayangan holda amaliy tavsiyalar ishlab chiqilgan. Ushbu maqola oliy ta'lim tizimida kommunikativ tayyorgarlik samaradorligini oshirishga qaratilgan.

Kalit so'zlar: tizimli yondashuv, kommunikativ ko'nikmalar, talabalar, kasbiy ta'lim, pedagogik texnologiyalar.

Abstract: This article discusses the theoretical foundations of a systematic approach to the formation of students' professional and creative skills, its principles and practical application. Also, the technologies for the formation of professional creative competencies through a systematic approach in the educational process are analyzed. Based on the results of the experiment, practical recommendations are developed. This article is aimed at increasing the effectiveness of communicative training in the higher education system.

Key words: systematic approach, communicative skills, students, professional education, pedagogical technologies.

Аннотация: В статье рассматриваются теоретические основы систематического подхода к формированию профессиональных и творческих навыков студентов, его принципы и практическое применение. Также анализируются технологии формирования профессиональных творческих компетенций посредством систематического подхода в образовательном процессе. На основе результатов эксперимента разработаны практические рекомендации. Цель статьи – повышение эффективности коммуникативного обучения в системе высшего образования.

Ключевые слова: систематический подход, коммуникативные навыки, студенты, профессиональное образование, педагогические технологии.

KIRISH

Talabalar zamonaviy ishlab chiqarish va xizmat ko'rsatish sohalarida muvaffaqiyatli ishlashi uchun kasbiy ijodiy ko'nikmalarga ega bo'lishlari zarur. Bu ko'nikmalar, o'z navbatida, talabani kasbiy tayyorgarligida markaziy o'rin tutadi va ularning ijtimoiylashuvi, kasbiy o'sishi uchun asos bo'lib xizmat qiladi. Hozirgi davrda ta'lim jarayonida ko'plab metodik yondashuvlar qo'llanilayotgan bo'lsada, tizimli yondashuvning alohida ahamiyati bor. Chunki tizimli yondashuv kasbiy ijodiy ko'nikmalarni shakllantirishni yaxlit, ketma-ket va uzviy jarayon sifatida ko'rib chiqadi.

Talabani shaxsiy, ijtimoiy va kasbiy rivojlanishi o'zaro bog'liq tizim elementlari sifatida tahlil qilinadi. Mazkur maqolada kasbiy ijodiy ko'nikmalarning mohiyati, ularning tarkibiy qismlari, tizimli yondashuv nazariyasi, uni ta'lim jarayonida amalga oshirish texnologiyalari, shuningdek, pedagogik tajriba va tavsiyalar atroflicha ilmiy asosda tahlil qilinadi.

MAVZUGA OID ADABIYOTLAR SHARHI

Pedagogika hamda psixologiyaga oid tadqiqotlarda pedagogik kreativlikni turli yo'nalishlarda tadqiq qilish tajribasi mavjud. Jumladan, A.V. Petrovskiy, A. Maslou va boshqalarning izlanishlarida pedagogik kreativlik shaxsning muloqotga kirishuvchanlik qobiliyati, muloqot madaniyatining namoyon bo'lishi bilan bog'liq tarzda o'rganilsa, V.A. Slastenin, V.A. Kan-Kalik, J. G'. Yo'ldoshev, N.N. Azizxodjaeva, O'. Tolipov, U.Nishonalievlarning ishlarida pedagogik kreativlik ta'limdagi innovatsion jarayonning jadallashishi, yangiliklarni tizimli tarzda qabul qilishga psixologik tayyorgarlik bilan bog'liq holda yoritilgan.

TADQIQOT METODOLOGIYASI

Kasbiy ijodiy ko'nikmalar – bu talabalarga o'z kasbiy faoliyatini samarali tashkil etish, professional jarayonda muloqotga kirishish, hamkorlikni rivojlantirish va ijtimoiy muhitga moslashish imkonini beruvchi integrallashgan qobiliyatlar majmui hisoblanadi. U nafaqat til madaniyatini, balki axloqiy qadriyatlar, etika me'yorlari va psixologik tayyorgarlikni ham o'z ichiga oladi.

Zamonaviy ta'lim tizimida kommunikativ kompetensiyalar yetakchi o'rin egallamoqda, chunki bugungi kunda kasbiy faoliyat ko'p hollarda jamoaviy hamkorlik, samarali axborot almashinuvi va mijozlar bilan doimiy aloqaga tayangan holda amalga oshiriladi.

Tizimli yondashuv – bu ilmiy va amaliy faoliyatda o'rganilayotgan hodisa yoki jarayonni yaxlit, o'zaro bog'langan elementlar majmui sifatida qaraydigan metodologik prinsipdir. Tizimli yondashuv asosida obyektning barcha qismlari va ularning o'zaro ta'siri birgalikda o'rganiladi, shuningdek, uni rivojlantirish uchun kompleks tadbirlar ishlab chiqiladi.

Talabalar kasbiy ijodiy ko'nikmalarini shakllantirishda tizimli yondashuv ularning shaxsiy fazilatlarini, axborot olish, uzatish va qayta ishlash ko'nikmalarini, muloqot 61 madaniyatini bir butun tizim sifatida ko'rib, o'qitish strategiyasini optimallashtirishga yordam beradi. Tizimli yondashuvning o'ziga xos jihati shundaki, u o'quv jarayonida turli omillar (pedagogik, psixologik, ijtimoiy, madaniy) o'zaro bog'liqligini hisobga olib, muvofiqlashtirilgan ta'limni tashkil qilish imkonini beradi.

TAHLIL VA NATIJALAR

Ta'lim jarayonida tizimli yondashuvni qo'llash kasbiy ijodiy ko'nikmalarni shakllantirish tizimli yondashuv asosida amalga oshirilganda, quyidagi jarayonlar muvofiqlashtiriladi:

1. **Maqsadlarni aniqlash** – talabalarda qanday kommunikativ ko'nikmalar shakllanishi kerakligi aniqlanadi.
2. **Tarkibiy tuzilmani ishlab chiqish** – kasbiy kommunikatsiya bo'yicha o'rgatiladigan bilim, malaka va ko'nikmalar bosqichlari belgilanadi.
3. **O'qitish strategiyasini tanlash** – zamonaviy interaktiv metodlar, masalan, rolli o'yinlar, treninglar, muhokama va debatlar, amaliy topshiriqlar qo'llanadi.
4. **Natijalarni baholash** – shakllangan kommunikativ ko'nikmalar diagnostikasi uchun testlar, kuzatuv, suhbat shaklidagi baholash mexanizmlari joriy etiladi.
5. **Takomillashtirish** – oraliq natijalar tahlil qilinib, o'quv jarayoni doimiy ravishda takomillashtirib boriladi. Masalan, pedagogning o'zi yetarlicha kommunikativ kompetensiyaga ega bo'lsa, tizimli yondashuv orqali o'quv jarayonini muvaffaqiyatli boshqarishi, talabalarni faol ishtirok etishga undashi mumkin. Bu esa, o'z navbatida, talabalarda motivatsiyani oshiradi va kasbiy o'sishiga xizmat qiladi.

XULOSA VA TAKLIFLAR

Bolaning maktabga moslashish davri uning hayotidagi muhim bosqichlardan biridir. Bu davrda bola ko'plab yangi o'zgarishlarga duch keladi, yangi tartibga o'rganadi va ijtimoiy, psixologik, kognitiv ko'nikmalarini rivojlantiradi. Maktabga moslashish jarayoni bolaning kelajakdagi o'qishdagi muvaffaqiyatiga asos bo'lib, ota-onalar va o'qituvchilarning qo'llab-quvvatlashi orqali muvaffaqiyatli bo'lishi mumkin.

Mazkur tadqiqot natijalaridan kelib chiqib, quyidagi asosiy takliflarni chiqarish mumkin:

1. Kasbiy ijodiy ko'nikmalar – bu talabalar mehnat bozorida raqobatbardosh bo'lishi uchun zarur bo'lgan muhim kompetensiyalardan biridir.
2. Tizimli yondashuv talabalarning kommunikativ ko'nikmalarini shakllantirishda ularning shaxsiy, psixologik va kasbiy jihatlarni uyg'un holda rivojlantirishga xizmat qiladi.
3. Tizimli yondashuv asosida amalga oshirilgan pedagogik texnologiyalar (treninglar, rolli o'yinlar, loyiha asosida o'qitish, integratsiyalashgan darslar) natijadorlikni oshiradi.
4. O'qituvchilar va talabalar o'rtasidagi o'zaro hamkorlik samaradorligini oshirish uchun zamonaviy axborot-kommunikatsiya texnologiyalaridan foydalanish katta imkoniyat yaratadi.
5. Tizimli yondashuv asosidagi strategiyalarni takomillashtirish uchun monitoring, baholash va pedagoglarning malaka oshirish mexanizmlarini rivojlantirish lozim.

Ilmiy-amaliy ahamiyati shundaki, ushbu tadqiqot asosida ishlab chiqilgan takliflar oliy ta'lim muassasalarida Kasbiy ijodiy ko'nikmalarni shakllantirish jarayonini yanada samarali tashkil etishga xizmat qiladi.

Kelgusidagi izlanishlar uchun tavsiyalar sifatida:

- fanlararo kommunikativ kompetensiyalarni rivojlantirish mexanizmlarini chuqur tadqiq qilish;
- onlayn ta'lim sharoitida tizimli yondashuvning o'ziga xos xususiyatlarini aniqlash;
- talabalar motivatsiyasi va kommunikativ ko'nikmalar shakllanishi o'rtasidagi bog'liqlikni yanada keng qamrovli o'rganish lozim deb hisoblanadi.

Bolaning maktabga moslashish davri – bu bolaning maktab hayotiga kirishish va yangi muhitga moslashish jarayonidir. Maktabga borish bolalar uchun hayotlaridagi muhim bosqichdir, chunki bu davrda ular ko'plab yangi o'zgarishlarga duch kelishadi: yangi tartib, yangi talablarga rioya qilish, o'qituvchilar va boshqa bolalar bilan muloqot qilish va boshqalar. Bu jarayon bolaning psixologik, ijtimoiy va kognitiv rivojlanishi uchun muhim ahamiyatga ega. Maktabga moslashish bolaning yangi sharoitlarga va ijtimoiy muhitga o'rganish jarayonidir. Bu jarayon turli bosqichlarga bo'linadi va har bir bola o'ziga xos tarzda moslashadi. Maktabga kirish bolaning har tomonlama rivojlanishiga ta'sir qiladi va uning kelajakdagi muvaffaqiyatiga asos bo'ladi.

Bolaning maktabga kirish davri psixologik nuqtai nazardan juda muhimdir. Bolalar uchun yangi maktab hayoti ko'plab noaniqliklarni, xavotirlarni va yangi talablarni o'z ichiga oladi.

Bu davrda bolaning psixologik holati quyidagilarni o'z ichiga olishi mumkin:

1. **Xavotir:** Ba'zi bolalar maktabga borishdan qo'rqishadi, chunki ular yangi muhitga moslashish uchun tayyor emas yoki yangi tartibni qabul qilishda qiyinchiliklarga duch kelishadi. Ular o'qituvchilar, sinfdoshlar yoki maktabdagi qo'llaniladigan yangi tartiblarni tushunmasliklari mumkin.
2. **Stress:** Maktabga birinchi marta kirgan bolalarda stress alomatlari bo'lishi mumkin. Bu nafaqat yangi muhitga o'rganishga bog'liq, balki ijtimoiy qiyinchiliklar, o'qishdagi muvaffaqiyat va boshqa muammolarga ham aloqador bo'lishi mumkin.
3. **Mustaqillikni rivojlantirish:** maktabga borish bilan bolalar mustaqillikka erishadilar, chunki ular endi o'z vaqlarini boshqarish, uy vazifalarini bajarish va boshqa mas'uliyatlarni o'z zimmasiga olishadi.

Maktabga kirish, bolaning yangi ijtimoiy muhiti bilan tanishishi demakdir. Bolalar maktabda o'z sinfdoshlari bilan muloqot qilishni o'rganadilar, yangi do'stlar orttiradilar va turli ijtimoiy rollarni o'zlashtiradilar. Bu davrda quyidagi ijtimoiy o'zgarishlar yuz berishi mumkin:

1. **Yangi odamlar bilan tanishish:** maktabga kirgan bola o'qituvchilar va sinfdoshlar bilan yaqindan tanishadi. Ularning yondashuvi, o'zaro muloqot qilishlari va ijtimoiy qoidalarini o'rganish muhimdir.
2. **O'zini ifodalash:** maktabdagi yangi muhit bolalar uchun o'z fikrlarini ifoda etishda, boshqalar bilan o'zaro munosabatlarni qurishda qiyinchiliklar tug'dirishi mumkin. Bu davrda ular o'zini ifodalash, boshqalar bilan muomala qilish ko'nikmalarini o'rganadilar.
3. **Gruppada ishlash:** maktabda bolalar jamoaviy ishlar bajarishadi. Ular birgalikda ishlashni, hamkorlik qilishni va turli ijtimoiy rollarni bajarishni o'rganadilar.

Bolaning maktabda yangi bilimlarni o'rganish va bilimlarni amaliyotda qo'llashni o'rganish davri kognitiv moslashish bilan bog'liqdir. Bu jarayon bolaning aqliy rivojlanishini ko'rsatadi. Maktabga kirish bilan bolaning o'z o'qish va o'rganish uslubi ham o'zgaradi.

Kognitiv moslashish quyidagilarni o'z ichiga oladi:

1. **O'rganish tartibi:** maktabga kirgan bola yangi o'qish tartibiga moslashadi. Uy vazifalarini bajarish, darsga tayyorlanish va o'qituvchining talablariga javob berish kabi mas'uliyatlar unga yuklanadi.
2. **Diqqatni jamlash:** maktabda bolaning diqqatini darsga va o'qituvchining ko'rsatmalariga to'g'ri yo'naltirish juda muhimdir. Bu davrda bolaning diqqatini jamlash va o'qishga bo'lgan munosabatini shakllantirish uchun turli pedagogik yondashuvlar talab etiladi.
3. **Mavzularni o'zlashtirish:** maktabdagi dastlabki o'quv yili bolalar uchun yangi bilimlarni o'rganish va mustahkamlashga qaratilgan bo'ladi. Bola o'quv jarayoniga va o'qish tizimiga moslashishi, turli mavzularni tushunishi va o'zlashtirishi kerak.

Maktabga moslashish jarayonida o'qituvchilar va ota-onalar bolaning asosiy yordamchilari hisoblanadi. Ular bolaga yangi muhitga o'rganishda, xavotirlarni engishda va o'ziga bo'lgan ishonchni oshirishda yordam berishlari kerak.

1. **Ota-onalar:** ota-onalar bolaning maktabga borishga tayyorligini aniqlashda va bolani rag'batlantirishda muhim rol o'ynaydi. Ular bolani qo'llab-quvvatlash, maktabdagi yangi talablarga tayyorlash va uning psixologik holatini kuzatishlari zarur.

2. **O'qituvchilar:** o'qituvchilar bolaning yangi muhitga moslashish jarayonida yordam berishlari, uni qo'llab-quvvatlashlari va o'qish jarayonida yuzaga keladigan qiyinchiliklarni bartaraf etishda yordam berishlari kerak. O'qituvchilar, shuningdek, bolalarning xavotirlarini tushunishlari va ularni o'ziga xos tarzda qo'llab-quvvatlashlari lozim.

Bolaning maktabga moslashish davri ko'pincha birinchi o'quv yilining birinchi qismini qamrab oladi, ammo bu davr har bir bola uchun individual ravishda farq qiladi. Ba'zi bolalar birinchi o'quv yilida tezda moslashib ketishadi, boshqalari esa ko'proq vaqt talab qiladi. Moslashish jarayoni yakunlangandan so'ng bola maktabda o'z o'rnini topib, o'qish, o'rganish va ijtimoiy munosabatlarda muvaffaqiyatli bo'lishi mumkin.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati:

1. Kurbonovna A. G. Formation of professional and creative skills of students in an individual learning environment // European International Journal of Pedagogics. – 2024. – Vol. 4, № 03. – P. 56–59.
2. Kurbonovna A. G. Technologies for developing students' professional and creative skills in the environment of individual education. – 2025. – SHOKH Library.
3. Kurbanovna A. G. Individual ta'lim muhitida talabalarning kasbiy-ijodiy ko'nikmalarini rivojlantirish texnologiyalari (maktabgacha ta'lim misolida) // Shokh Articles Library. – 2025. – Vol. 1, № 2.
4. Махмудова Д. М. Методы подготовки детей старшего дошкольного возраста к книжечтению // Results of National Scientific Research International Journal. – 2022. – Т. 1, № 6. – С. 274–278.
5. Choriyevich X. S. Organization of work forms in partnership with preschool education and family. – 2025. – SHOKH Library.
6. Choriyevich K. S. The development of vocabulary in children of middle preschool age through the role-playing games // European Journal of Research and Reflection in Educational Sciences. – 2020. – Vol. 8, № 1.
7. Choriyevich X. S. D. Bolalarda mas'uliyat hissini shakllantirishda tarbiyachi va ota-ona hamkorligini tashkil etishning pedagogik jihatlari // Toshkent iqtisodiyot va pedagogika instituti ilmiy-uslubiy jurnali. – 2025. – T. 2, № 1. – B. 134–142.
8. Xojamiyarov S. The role of cooperation of teachers, educators and parents in developing a sense of responsibility in preschool children // Web of Teachers: Inderscience Research. – 2025. – Vol. 3, № 1. – P. 87–93.
9. Makhmudova D. M. Effectiveness of innovative technologies in preschool educational organizations // Лучшие интеллектуальные исследования. – 2023. – Т. 4, № 1. – С. 177–180.
10. Махмудова Д. М. Способы заинтересовать дошкольников чтением // The Time of Scientific Progress : материалы междунар. науч.-практ. конф. – 2022. – Т. 1, № 3. – С. 96–101.
11. Makhmudova D., Raxmanova X. Роль современных технологий в развитии детей дошкольного возраста // Science and Innovation. – 2022. – Т. 1, № B7. – С. 1213–1217.
12. Makhmudova D. M., Sultanova Z. Methods used in the morning reception of children in preschool educational institutions // Scientific Advances and Innovative Approaches : materials of the international scientific conference. – 2023. – Vol. 1, № 4. – P. 8–12.
13. Makhmudova D. M. Organization and management of modern preschool educational organizations // Scientific Advances and Innovative Approaches : materials of the international scientific conference. – 2023. – Vol. 1, № 3. – P. 53–57.
14. Seitmuratova V. J. Maktabgacha yoshdagi bolalarning nutqini ertaklar asosida rivojlantirish // Экономика и социум. – 2025. – № 6(133). – С. 824–830. – ISSN 2225-1545.
15. Seitmuratova V. J. Development of creative thinking of children from preschool 5–7 years old through Karakalpak folk tales and children's songs // International Journal of Pedagogics. – 2024. – Vol. 4, № 4. – P. 101–104. – ISSN 2771-2281.
16. Seitmuratova V. J. Competence-based approach to children's creativity through Karakalpak folklore in the Republic of Karakalpakstan // Talqin va tadqiqotlar. – 2023. – № 18. – ISSN 2181-3035.
17. Klicheva Z. P., Seitmuratova V. J. Mektepke shekemgi jastag'i balalardir tayanish kompetenciyların qalıplestirıwde qaraqalpaq xalıq erteklerınıń áhmıyeti // Muğallım hám uzluksız bilimlendiriw. – 2025. – № 2/3. – B. 302–309. – ISSN 2181-7138.
18. Raxmatovna M. Y. The importance of developing technical creativity and engineering skills in preschool children. – 2025. – SHOKH Library.

-
- 13.00.00 Pedagogika fanlari
 - 13.00.01 Pedagogika nazariyasi. Pedagogik ta'limotlar tarixi
 - 13.00.02 Ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi (sohalar bo'yicha)
 - 13.00.03 Maxsus pedagogika
 - 13.00.04 Jismoniy tarbiya va sport mashg'ulotlari nazariyasi va metodikasi
 - 13.00.05 Kasb-hunar ta'limi nazariyasi va metodikasi
 - 13.00.06 Elektron ta'lim nazariyasi va metodikasi (ta'lim sohaları va bosqichlari bo'yicha)
 - 13.00.07 Ta'limda menejment
 - 13.00.08 Maktabgacha ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi
 - 13.00.09 Ijtimoiy pedagogika
 - 07.00.00 Tarix fanlari
 - 19.00.00 Psixologiya fanlari
 - 01.00.00 Fizika-matematika fanlari
 - 02.00.00 Kimyo fanlari
 - 03.00.00 Biologiya fanlari
 - 09.00.00 Falsafa fanlari
 - 10.00.00 Filologiya fanlari
 - 11.00.00 Geografiya fanlari

AKTABGACHA VA AKTAB TA'LIMI

Mas'ul muharrir: Ramzidin Ashurov

Ingliz tili muharriri: Murod Xoliyorov

Musahhih: Alibek Zokirov

Sahifalovchi va dizayner: Iskandar Islomov

2026. №1(2)

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelamasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

"Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali 26.09.2023-yildan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan №C-5669363 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.
Litsenziya raqami: № 136361.

Manzilimiz: Toshkent shahar, Yunusobod tumani
19-mavze, 17-uy.